КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

СССР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 180 (2692).

16 СЕНТЯБРЬ ШАНБА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

МУСОБАҚА ҒОЛИБИГА МУКОФОТ

Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида капролактам комплекси қурилишини олиб бораётган бинокорлар ва монтажчилар коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг навбатдаги натижалари якунланди.

Ўнинчи беш йиллик зарбдор йилининг август ойи иш якунлари бўйича 160-қурилиш трестининг 94-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи биринчи ўринни эгаллади. Пешқадам коллективга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети ва Ўзсовпрофнинг кўчма Қизил байроғи ҳамда биринчи даражали пул мукофоти берилди.

Кеча тантанали вазиятда Тошкент область партия комитетининг секретари Ф. Г. Потуремский ғолибларга кўчма Қизил байроқни топширди.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДЕФОЛИАЦИЯНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 15 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар: иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан бери (планга нисбатан процент ҳисобида)

Ғалаба	3,2	147,6
Янгийўл	16,3	129,3
Пискент	4,7	124,2
Бекобод	5,0	123,2
Чиноз	16,0	119,1
Бўка	9,0	118,3
Урта Чирчиқ	3,2	116,1
Оққўрғон	5,0	107,1
Коммунистик	17,1	88,5
Область бўйича:	7,0	120,0

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ПРОФЕССОР О. Ш. ШОКИРОВНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Медицина фанини, соғлиқни сақлашни ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан профессор Одил Шарипович **Шокиров Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1978 йил, 14 сентябрь.

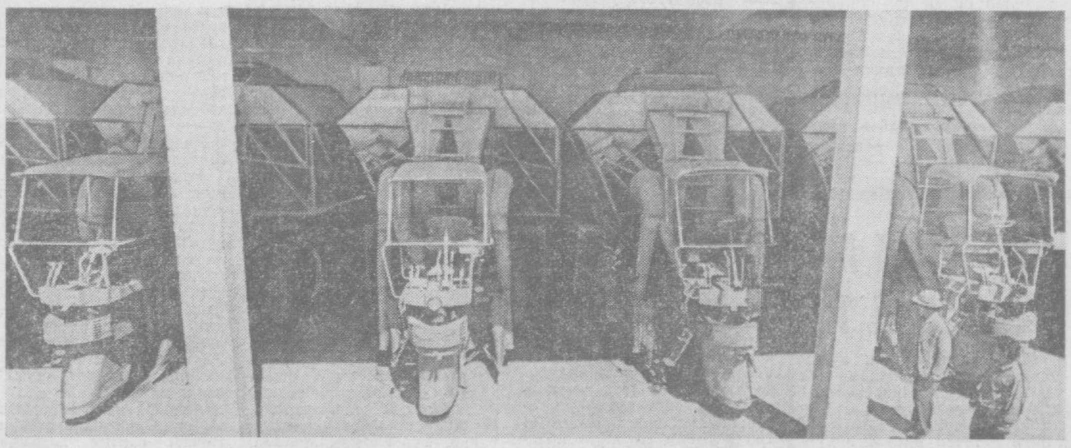

Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз деҳқонлари ҳосилнинг асосий қисмини машиналар ёрдами билан териб олишга аҳд қилишган. Бу ерда йиғим-терим кампанияси даврида 43 та агрегат тўхтовсиз ишлайди. Улар энг тажрибали механизаторларга биркитиб қўйилган. СУРАТДА: теримга тахт «зангори кема»лар.

ҚАҲРАМОН БОШЛИҚ БРИГАДАДА

Оҳангарон дарёсидан ўтишингиз билан кенг ва кафтдек текис йўл ёқасида гуркираб ўсаётган баравж ғўзалар кўзга ташланади. Бу — «Ленинобод» колхозининг пахта далалари. Оққўрғон районидаги пешқадам хўжалик деҳқонлари пахта, маккажўхори дони, мева ва полиз сингари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда йилдан-йилга қувончли натижаларга эришмоқдалар. Айниқса, асосий тармоқ — пахтадан юқори ҳосил етиштиришга муваффақ бўлмоқдалар.

Шу кунларда хўжалик пахтазорларида иш қизғин. Далаларнинг файзи ўзгача. Ҳосил чўғи мўл. Ҳар туп ғўзада ўрта ҳисобда 10—12 тадан бўлиқ кўсак, пастки шохларидаги кўсаклар очила бошлаган.

Колхознинг 1530 гектар пахта майдонидаги ғўза қатор ораларига 9 марта комплекс ишлов берилди, 6 марта қондириб суғорилди, 3 марта озиқлантирилди. Натижада, далаларда мўл-кўл ҳосил тўпланди.

— Зарбдор йилда,— дейди колхоз партия ташкилоти секретари Акрамжон Маҳмудов,— КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларидан руҳланган хўжалигимиз деҳқонлари ҳосилдорликни 37 центнерга етказиш ва давлатга жами 5700 тонна пахта сотиш юзасидан оширилган мажбурият олдилар. Бу йил ялпи ҳосилнинг 80 проценти «зангори кема»ларда терилади. Пахта йиғим-терими мавсумига пухта тараддуд кўрилди. Мавжуд 24 та терим машинаси, пахта хирмонлари, прицеп, тош-торозулар анча илгари сифатли ремонт қилиниб, мавсумга тахт қилиб қўйилган.

Хўжаликдаги барча бригада ва звеноларда иш ўзаро мусобақа асосида ташкил этилмоқда. Мусобақада Т. Ғазатов, П. Тошхўжаев, Б. Алибоев, М. Нозимов ўртоқлар бошлиқ бригада коллективлари пешқадамлик қилмоқдалар. Яқинда Таласбой Ғазатов бошлиқ бригада ғўзалари ривожини текширган Оққўрғон район ижроия комитетининг сифат комиссияси бригада даласига давлат сифат белгиси берди.

Бригада пахтазорларига кираверишда қизил алвон хилпирайди. Алвонга: «Бу ерда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Таласбой Ғазатов бошлиқ бригада коллективи меҳнат қилади!» деган сўзлар ёзиб қўйилган. Пахтазорда иш қизғин. Ғўза оралаб, ҳосил чўғини чамалаб юрган республикада хизмат кўрсатган пахтакор Таласбой Ғазатов билан суҳбатлашдик.

Бригадада иккита комплекс механизациялашган звено мавжуд бўлиб, уларга Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Фахриддин Эгамбердиев билан Раҳимжон Қаландаровлар етакчилик қиладилар. Бригада азаматлари бу йил мавжуд 130 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан ёки жами 442 тонна «оқ олтин» етиштиришни планлаштирганлар. Мажбурият эса ҳар гектаридан 55 центнердан жами 715 тонна пахта ҳосили олишдир. Ялпи ҳосилнинг 400 тоннаси машиналарда терилади. Механизаторлар Ф. Эгамбердиев ва Р. Қаландаровлар мавсумда 200 тоннадан пахта теришга аҳд қилишган.

Б. САЙДАЛИЕВ.

СЕРГЕЛИ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Сергели район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда район партия комитетининг биринчи секретари Г. П. Степченко «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Сергели район партия комитетининг ҳисоботи ва КПСС XXV съезди қарорлари асосида районда ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш юзасидан район партия ташкилотининг вазифалари» юзасидан 1976 йил 23 июнда қабул қилган қарорини бажаришда район партия комитетининг ташкилотчилик ишлари тўғрисида»ги доклади муҳокама қилинди.

Пленумда ташкилий масала кўриб чиқилди. Ю. В. Лемжин ўқишга кетганлиги муносабати билан пленум уни район партия комитетининг секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилди.

Пленум Тошкент шаҳар партия комитетида инструктор бўлиб ишлаб келган А. Х. Асқаровни район партия комитетининг секретари ва бюро аъзоси қилиб сайлади.

Пленумда Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин нутқ сўзлади.

А. Н. КОСИГИН У. К. КЕККОНЕН БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

14 сентябрь куни Костомукшада СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Финляндия республикасининг президенти У. К. Кекконен ўртасида суҳбат бўлиб ўтди.

Суҳбат вақтида Совет-Финляндия ҳамкорлиги масалалари ва уни янада кенгайтириш истиқболлари, шунингдек бир қанча актуал халқаро проблемалар батафсил кўриб чиқилди.

А. Н. Косигин ва У. К. Кекконен мамнуният билан шуни қайд этдиларки, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги 1948 йилги Совет-Финляндия шартномасининг принциплари ва қоидалари изчиллик билан амалга оширилиши натижасида СССР билан Финляндиянинг муносабатларида яхши қўшничилик ва ишонч мустаҳкам қарор топди, сиёсий ҳамкорлик, савдо-иқтисодий алоқалар ва бошқа соҳалардаги алоқалар муттасил кенгаймоқда. Шу шартноманинг 30 йиллиги иккала мамлакатда тантанали равишда нишонланди.

Янада олға силжиш ва Совет-Финляндия муносабатларини чуқурлаштириш СССР ва Финляндия халқларининг туб манфаатларига мос бўлиб тушади, Европада ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб ишонч билдирилди.

СССР билан Финляндия кескинликни юмшатишни янада чуқурлаштиришга, Европанинг шимолини барқарор тинчлик, ишончли хавфсизлик ва яхши қўшниларча ҳамкорлик зонасига айлантиришга интилаверишга қаттиқ аҳд қилганликлари тасдиқланди. Совет томонидан шундай фикр билдирилдики, президент У. К. Кекконеннинг Европа шимолидаги хавфсизликни мустаҳкамлашга ва шимолий Европа мамлакатларининг территориясини ядросиз зона деб эълон қилиш бу райондаги стабилликни мустаҳкамлашга, ишончни кучайтиришга ва Европа хавфсизлигини пухталаштиришга имкон берган бўлур эди.

Икки томонлама муносабат масалаларини муҳокама қилиш чоғида 1990 йилгача савдо-иқтисодий, саноат ва илмий техникавий ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштиришнинг 1977 йил май ойида имзоланган узоқ муддатли программасини рўёбга чиқариш соҳасида иккала мамлакатда ўтказилаётган ишга алоҳида эътибор берилди. 1981—1985 йилларга мўлжалланган ва ўзаро савдо-сотиқни янада ривожлантиришни таъминлаш лозим бўлган беш йиллик савдо-сотиқ битимини ўз вақтида тайёрлаш, шунингдек ҳамкорликнинг саноат соҳасидаги кооперация ҳамда СССР ва Финляндия территориясида саноат, энергетика ва бошқа объектларни ўз вақтида қуриш сингари истиқболли формаларини кенгайтириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Суҳбат самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК ҲАМКОРЛИГИ

КОСТОМУКША (Карелия АССР), 14 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Финляндия Республикасининг президенти У. К. Кекконен дўстона норасмий визит билан бугун бу ерга келди. Совет-Финляндия чегарасида уни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

А. Н. Косигин билан У. К. Кекконен Финляндия фирмаларининг иштирокида барпо этилаётган Костомукша кон-саралаш комбинати бош корпуси пойдеворига тош қўйиш тантанали маросимида иштирок этдилар. Бош корпус қад кўтарадиган майдонда ана шу тантанали воқеага бағишланган митинг бўлиб ўтди.

А. Н. Косигин митингда сўзга чиқиб, қуйидагиларни айтди: биз Совет-Финляндия иқтисодий ҳамкорлигига юксак баҳо берамиз, чунки бу ҳамкорлик мамлакатларимизнинг моддий бойлигини кўпайтиради ва айни вақтда Совет-Финляндия дўстлигини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади. Мамлакатларимиз бир-бирига яқинлашиш, ўзаро ишонч ва бир-бирларининг манфаатларини ҳурматлаш йўлини танлаб олганлиги туфайли бу дўстлик ривожланди ва мустаҳкамланди. Совет Иттифоқи билан Финляндия урушдан кейинги 30 йилдан кўпроқ вақтдан буён ана шу йўлни муттасил амалга ошириб келмоқда. Мана шу ҳақиқатан ҳам доно сиёсатга Владимир Ильич Ленин асос солган эди. Бу сиёсат дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет-Финляндия шартномасида ўз ифодасини топди. Биз ана шу шартноманинг 30 йиллигини бу йил нишонладик.

Совет Иттифоқи билан Финляндия, деди сўнгра А. Н. Косигин, турли социал тузумга мансуб икки давлатнинг сиёсий муносабатлари тубдан қайта қурилиб, тенглик, аралашмаслик, ўзаро ҳурмат ва чуқур ишонч негизида ривожлана олишини намуна қилиб кўрсатди. Урушдан кейинги Европада бизнинг мамлакатларимиз халқаро иқтисодий алоқаларда тенг ҳуқуқлиликка, ўзаро манфаатдорликка риоя этишнинг, камситишдан ва ҳар хил йўллар билан жўрттага чеклашлардан воз кечишнинг демократик принципларини биринчилар қаторида қўлладилар. Биз ҳозиргача бир қанча босқичлардан ўтдик ва эҳтимол, савдо-иқтисодий, саноат ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришнинг 1977 йил май ойида Москвада Л. И. Брежнев билан У. Кекконен имзолаган узоқ муддатли программаси ана шу босқичлардан энг муҳими бўлиб қолди. Финляндия ҳамкорлик программаси шу қадар узоқ муддатга — то 1990-йилгача муддатга имзоланган Ғарбий Европадаги биринчи мамлакат бўлди.

Шак-шубҳа йўқки, деб таъкидлади А. Н. Косигин, СССР билан Финляндия ўртасидаги тинч ҳамкорлик, дўстликни мустаҳкамлаш йўли келгуси йилларда халқаро вазиятни яхшилаш ишига илгаригидан ҳам кўра янада кўпроқ даражада хизмат қилади. Дўстликни мустаҳкамлаш йўлини иккала мамлакатимиз халқлари чин қалбдан қабул қилган.

У. К. Кекконен ўз нутқида қуйидагиларни қайд этди: 1948 йилги шартнома Шимолий Европадаги хавфсизлик соҳасида барқарорлик ва осойишталик вазиятини сақлашга кўмаклашмоқда, шу тариқа халқаро тинчликни мустаҳкамлаш ва кескинликни юмшатиш йўлидаги интилишларга ёрдам бермоқда. Ҳаммамиз шу фикрга амал қила оламизки, бу шартнома Финляндия-Совет муносабатларидаги мустаҳкам пойдевор сифатида бундан буён ҳам ўз ўрнини сақлаб қолади.

Сўнгра Финляндия президенти айтдики, Костомукшадаги қурилиш иккала мамлакат ҳамкорлигида ўзининг миқёсларига кўра энг катта объектдир. Бу қурилиш иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқнинг аҳамиятидан яққол далолат бериб турибди. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи Финляндия билан савдо қилаётган энг катта мамлакатдир. Унинг Финляндия бутун ташқи савдо оборотидаги салмоғи қарийб бешдан бир ҳиссага тўғри келади. Ўтган йили Финляндия металлсозлик саноати маҳсулоти экспортининг учдан бир қисми ва унинг кемасозлик корхоналари маҳсулотининг тахминан ярми Совет Иттифоқига юборилди.

Ўз навбатида Финляндия Совет Иттифоқидан олаётган импортнинг аҳамиятини шу нарса кўрсатиб турибдики, энергетика хом ашёси импортининг салкам учдан икки қисми Совет Иттифоқи ҳиссасига тўғри келмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси Финляндияга унинг халқ хўжалигини янада ривожлантириш учун зарур бўлган асосий хом ашё ва ёқилғи материалларини тўхтовсиз олиб туришни таъминлади.

Митингда сўзга чиққан комбинат қурувчилари уни муддатида қуриб битказиш учун бутун кучимизни сарфлаймиз, деб ваъда бердилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида бир беш йилликда икки беш йилликни бажариш юзасидан бошланган ҳаракат тобора кенг қулоч ёймоқда. Унда иштирок этаётган чеварлар меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Коммунистик меҳнат зарбдорларидан Зинаида Ефимова ва Озода Тўлагановалар ҳам шу ташаббус изидан бориб, шахсий мажбуриятларини шараф билан бажаришяпти. Улар бир неча ойдан бери ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот бермоқдалар. Ушбу суратда донгдор тикувчиларни ўзаро суҳбат вақтида кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

МАШИНА ТЕРИМИГА КЕНГ ЙЎЛ

Жамбул номли колхоз Бўка районидаги юқори ҳосилли хўжаликлардан бири. Ҳар йили социалистик мажбурият ошириб бажарияпти. Деҳқонларнинг бу йилги режалари ҳам улкан. Ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» олиб, ялпи ҳосилнинг 90 процентини «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олиш, икки теримнинг ўзида планни бажаришга аҳд қилишган.

Яқинда «Тошкент ҳақиқати» мухбири колхоз раиси Эркин Жўраев билан суҳбатлашиб, коллективнинг шу кунларда амалга ошираётган ишлари ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

— ХЎЖАЛИГИМИЗ аъзолари, — деди у, — КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) Пленуми қарорлари, партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда қилган сермазмун докладини, шунингдек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Х пленуми қарорларини зўр кўтаринки руҳ билан муҳокама қилиб, бу ҳужжатларда баён этилган фикрлар, ўртага қўйилган вазифаларни тўла маъқулладилар.

Пленум қарорларида таъкидланиб ўтилганидек, мўл ҳосил етиштиришни таъминлаш учун барча ички резервлардан янада тўлароқ, оқилона фойдаланишимиз керак. Ана шундагина умумий юксалишга эришиш мумкин. Биз социалистик мусобақани кенг авж олдириш билан бирга йил бошида қабул қилган мажбуриятимизни яна бир бор қайта кўриб чиқдик. 845 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» топширишга аҳд қилинди.

Биз ҳар бир туп кўчатни қалб ҳарорати билан парвариш қилдик. Ўғитдан, техникадан имкони борича самарали фойдаландик. Шу туфайли қилинган меҳнат зое кетмади. Мажбуриятимизни қоплайдиган даражада ҳосил етиштирдик. 845 гектар майдондан 700 гектари эртаги пахталар, қолгани эса бир неча марта бузилиб, қайта экилган майдонлардир. Қолоқ деб ҳисобланган ғўзаларга ортиқча ишлов бердик, озиқлантирдик. 7 марта культивациядан чиқардик. Ҳозир эса бу майдонлар ҳам олдингилар даражасига етиб олди. Ҳар бир туп кўчатда 15—20 тадан бўлиқ кўсаклар ҳосил қилинди.

Ғўзалар ёппасига очила бошлагач, дефолиацияни табақалаб ўтказдик. Эрта экилган ғўзаларни дефолиация қилишни тамомладик. 15 майгача экилган 145 гектар майдондаги ғўзани сентябрь ойининг иккинчи ярмида дефолиация қиламиз. Сифатли ишлов берилган ва яхши озиқлантирилиб, сувга қондириб суғорилган бу майдонлардаги ғўзаларда қўшимча равишда 3 тадан кўсак тўплашга эришдик.

Механизаторларимиз, колхозчиларимиз пахтаси машина билан териладиган майдонларни ажратиб бўлишди, пайкаллардаги ўқ ариқларни текислашди. «Зангори кема»лар бурилиб қайтадан полосалар тартибга келтирилиб қўйилди. Пахта четидаги дарахтларнинг ён шоҳлари бутаб қўйилди. Кўча ва йўлкалар қайтадан ремонтдан чиқарилди. Йиғим-теримда 17 та «зангори кема» икки сменада ишлайди, уларга тажрибали механизаторлар биркитиб қўйилди. Терим компанияси даврида ипатоволиклар тажрибасидан кенг фойдаланамиз.

Тажриба шуни кўрсатдики, айрим механик-ҳайдовчилар терим машиналарини юқори тезликда ҳайдашлари оқибатида кўпгина «оқ олтин» дурдоналари чаноқларда қолиб кетади, бир қисми эса ерга тўкилади. Биз ана шундай аҳволнинг рўй бермаслиги учун ҳар бир механик ҳайдовчига алоҳида майдон ажратиб бердик. Теримдан чиққан пайкал тракторчи ва бошқа мутахассисларнинг иштирокида акт билан қабул қилинади ва ишнинг сифатига қараб ҳақ тўланади. Бу эса механизаторнинг ишга бўлган масъулиятини ошириб, подбор учун ортиқча ишчи кучларини сарфламасликка олиб келади.

Биздаги терим машиналарнинг ҳаммаси «ХВ-1,8» маркалидир. Агар биз уларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминласак, ҳар бир машина кунига 13—15 тоннадан пахта теради. Бу эса кунига йиллик планнинг 8 проценти миқдорида пахта топширишни таъминлайди. Буни амалга ошириш мумкинми? Ҳисоб-китоблар мумкин эканлигини кўрсатяпти. Ўтган йиллардаги тажрибалардан ижобий фойдаланиб, йиллик планимизни узоғи билан 13 иш кунида бажариш юзасидан конкрет график тузиб чиқдик.

Колхозда жанговар штаб ташкил этилди. Штаб аъзолари йиғим-терим кампаниясида ташкилотчилик ишларини амалга оширадилар. Пахтани пунктларга жўнатиш, теримни тезлаштириш, далада ишлаётганларга маданий хизмат кўрсатиш, техника ёрдамини кучайтириш каби муҳим ишлар билан шуғулланади. 3 та юк ортиш, 41 та тележка, 11 та транспорт трактори, 6 та кўрак чувиш машиналарининг сабабсиз тўхтаб қолишига йўл қўйилмайди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти механик-ҳайдовчилар, теримчилар, юк ортувчилар ва бошқа соҳаларда меҳнат қилаётган кишилар ўртасида социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдирадилар. Меҳнат беллашуви ҳар беш кунда якунланиб борилади. Илғор бригадалар кўчма Қизил байроқ ва пул билан тақдирланадилар.

Дала шийпонларини ҳақиқий маданий дам оладиган жойга айлантирамиз. Кўргазмали агитациядан кенг фойдаланилади. Иссиқ овқат ташкил қилинади. Болалар яслиси ишлаб туради. Ҳар бир дала шийпонида кўчма савдо мукофоти билан тақдирланадилар.

Коллективимиз мўл ҳосил етиштиришда қандай меҳнат намуналарини кўрсатишган бўлса, ҳосилни йиғиштириб олишда ана шундай ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлайдилар. Зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари ортиғи билан бажариб, зарбдор йилни ёруғ юз билан нишонлайдилар.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ҲАЁТИ

ТУРМУШ МАДАНИЯТИ ЮКСАЛМОҚДА

Сўнгги йиллар ичида районимиз кўрки ўзгарди. Кўп қаватли турар-жой бинолари, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш павильонлари, маданий-маиший муассасалар қад кўтарди. Бу ишларда халқ вакилларининг хизмати катта. Улар кўпроқ ҳар бир қишлоқда оила маданиятини юксалтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар.

Совет қишлоғида турмуш маданияти тушунчасини кенг маънода англаб олиш пайти келди. Бу кишиларнинг муомаласи, юриш-туриши, кийиниши, кўпчилик орасида ўзини тута билиши, онгидан тортиб шу қишлоқ қурилиши, чиройи саранжом-саришталиги, одамларининг илм-фанга, китобларга қизиқиши, санъатга ихлоси даражасида мужассамланади.

Шу жиҳатдан олганда районимиз маданий-оқартув муассасалари анча тадбирларни амалга оширдилар. Ҳозирги пайтда 17 клуб, 29 та филиали бўлган марказий кутубхона, 16 та киноустановка, дала меҳнаткашлари хизматида.

Район Совети, қишлоқ ва посёлка Советларининг депутатлари узоқ яйловларда жойлашган чорвадорларнинг турмушини яхшилаш борасида айниқса ғамхўрлик қилмоқдалар. Ҳар ойда икки марта агитбригадалар тузиб, чорвадорлар орасида суҳбатлар ўтказаётирлар, кинофильмлар, концертлар кўрсатмоқдалар.

Бизда кинотомошабинлар сони ҳам ортиб бормоқда. Район Советининг маданий ишлар бўйича доимий комиссияси кейинги икки йилда халқ талантларини жамлаш, уларни бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига жалб этиш борасида кўп иш қилди. Шу давр ичида 47 минг сўмлик музика асбоблари клубларни безаш учун жиҳозлар сотиб олдик. Илгари бадиий ҳаваскорлик группалари фақат районимиз колхоз ва совхозларида концертлар билан чиқишган бўлса, эндиликда турли кўрикларда қатнашиш шарафига муяссар бўлдилар. Хусусан район бадиий ҳаваскорлари Бутуниттифоқ фестивалида ва қишлоқ клублари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг кўригида олдинги ўринларни эгаллади. Айниқса Бирлик, Инқилоб, Облиқ қишлоқ советлари ва район маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари меҳнаткашлар орасида ҳурмат, эътибор топдилар.

Владимир Ильич Ленин китобни эски дунёни қайта қуришдаги энг қудратли куч деб атаган эди. Зероки китоб кишиларни ватанпарварлик, гражданлик ва сиёсий руҳда тарбиялашдаги, маданият, илм нурларини таратишдаги муҳим восита. Районимиздаги қишлоқ Советларининг ҳаммаси китоб пропагандасига алоҳида эътибор бераётир. Қорахитой қишлоқ Совети территориясида жойлашган кутубхона бу ишда ажойиб ташаббус кўрсатди. Бу ерда ҳар ойда китобхонлар кечалари, суҳбатлар, ёзувчилар билан учрашувлар ўтказиб турилади. Бу ташаббусни бошқа қишлоқ Советлари ҳам қўллаб-қувватладилар. Натижада район бўйича бу йил ўтган йилдагига нисбатан китобхонлар сони 1200 кишига кўпайди.

Яқинда район Советининг кенгашларидан бирида биз турмуш маданиятини янада юксалтириш масаласини кун тартибига қўйдик. Шу кенгаш қарорига мувофиқ қишлоқ Советлари, уларнинг доимий комиссиялари, депутатлар бу борада ўзларига режалар белгилаб олдилар. Биз бундан буён рўзғор тутиш, оилада қўл меҳнатини енгиллаштириш, уй кўрки, оила даромадидан фойдаланиш, меҳмон кутиш, болалар олдида ота-она муомаласи, хўжаликлар ҳовлиларини ободонлаштириш масалалари бўйича аҳоли пунктларида депутатларнинг суҳбатларини уюштирамиз. Бундан ташқари клублар, кутубхоналарнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, мутахассис кадрлар билан таъминлашга ҳаракат қиламиз. Шу йўллар билан аҳолининг маданий ҳаёт даражасини юксалтиришга интилаверамиз.

Х. СУЛАЙМОНОВ,
Оҳангарон район ижроия комитети раисининг ўринбосари.

РАҲМАТ ФАЙЗИЙ 60 ЁШДА

ҲАҚИҚАТ КЎЗГУСИДА ҲАЁТ

Ҳамид ҒУЛОМ.

ҲАҚИҚАТГЎЙЛИК — ёзувчининг энг муҳим фазилатидир. Бу унинг меҳнатига мазмун, қаламига куч, жамиятдаги овозига таъсир ва жаранг бағишлайди. Истеъдод эгасининг кўзи ўткир, дили пок, фикри кенг бўлиши керак. Ёзувчи ўз мафкурасида собит тура билиши шарт. Биз, совет ёзувчиларининг дунёқарашимиз марксча-ленинча коммунистик дунёқарашдир, бизнинг ижод методимиз социалистик реализм методидир. Ана шу энг илғор, энг инқилобий дунёқараш билан суғорилган ижод, ана шу энг илғор, энг инқилобий адабий услубда тебранадиган қалам ҳамиша барҳаётдир, ҳамма вақт ҳар қандай шароитда халқ учун зарурдир.

Азиз дўстим, қурдошим, таниқли адиб Раҳмат Файзий туғилган куннинг 60 йиллиги муносабати билан камтарона табрикномамга бундай кириш қисми битишдан мақсадим—етук адиб, публицист ва кинодраматургимиз ижодига жонажон коммунистик партиямиз йўлига, совет халқи ишига, социалистик реализм адабиёти принципларига сидқидилдан содиқлик ва бу катта ижод йўлида фидокорлик хос эканлигини таъкидлаб ўтмоқдир.

Менга Раҳмат Файзий билан узоқ йиллар давомида ёнма-ён туриб бирга ишлаш насиб бўлди. Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида ва ундан кейин бир неча йиллар давомида биз Раҳмат Файзий билан «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясида бирга ишладик. У редакциянинг саноат бўлимида ишлар экан, завод ва фабрикаларга, ишчилар яшайдиган маҳаллаларга тез-тез бориб турар эди. Эндиликда, орадан ўттиз йилдан ортиқ вақт ўтгандан кейин биз унинг «Ҳазрати инсон» номли машҳур романини, ўнлаб ҳикоя ва очеркларини қайта-қайта ўқир эканмиз, бу истеъдодли ва сабр-тоқатли ҳамкасбимиз ўша йиллари ёзила бошланган ва кейинчалик ёзилажак воқеаларни устоз Горький мактабига хос санъаткорлик ва жонкуярлик билан меҳнаткаш халқ ҳаётидан лўнда умумлаштириб олганига, бу асарлардаги қаҳрамонлар ўз замондошларининг ранг-баранг сиймолари, уларнинг хатти-ҳаракатлари ва феъл атворидан андоза эканига қаноат ҳосил қиламиз.

Шомаҳмудов оиласи... Бу оила биографияси ўша қирқинчи йилларнинг бошлариdaёқ ҳаммага маълум бўлди. Тошкентлик бир темирчи ва унинг рафиқаси ўн тўрт етим болани ўз оиласига қабул қилиб олганлиги элда довруқ бўлиб кетди. Ўнлаб, юзлаб оилалар Шомаҳмудовлардан ибрат олиб, мамлакатимизнинг ўша вақтда уруш қутуриб турган ғарбий районларидан кўчириб келтирилган болалар, аёллар, қарияларга фавқулодда меҳрибонлик кўрсатдилар. Бир мисол. Тошкентнинг ярим миллион нуфузлик аҳолиси ярим йил ичида бир миллионга етди. Мана сизга совет ватанпарварлигининг ҳаётбахш кучи, ленинча халқлар дўстлигининг буюк қудрати, оддий ишчи намунасининг тарихий самараси!

Ўша йиллар совет халқларининг қон-қардош дўстлиги, Улуғ интернационал биродарлиги ҳақида ёзилган шеърий, насрий, драматик асарлар ҳамон совет адабиётимиз ғоявий қудрати ва бадиий камолатининг чўққиларини кўрсатиб туради.

«Ҳазрати инсон» романи эндиликда фақат рус тили ва бир неча қардош халқлар тилларидагина эмас, балки айрим социалистик мамлакатларда ҳам нашр этилди. Бу нашрларнинг аҳамияти улкан. Совет мамлакатида, жумладан, Ўзбекистонда коммунистик тарбиямизнинг ленинча халқлар дўстлиги ва қардошлиги сиёсати туфайли равнақ топган социалистик жамият тажрибаси — социалистик ҳамдўстлик иттифоқига кирган мамлакатларнинг халқлари учун ҳам, яқиндагина мустамлакачилик занжирларини парчалаб ташлаган янги, озод мамлакатларнинг ривожланаётган халқлари учун ҳам ниҳоятда зарурдир.

Бу роман ўз ғоявий ва бадиий савияси, ёзувчининг маҳорати билан совет адабиётида салмоқли ўрин эгаллади. Ишчилар ҳаётини ҳаққоний тасвирлайдиган энг яхши асарлар қаторида «Ҳазрати инсон»га ВЦСПС ва СССР Ёзувчилар Союзининг мукофоти берилди. Роман автор ижодида ҳам, бутун адабиётимизда ҳам катта воқеа бўлди. Эндиликда китобхонлар Раҳмат Файзий номини эшитсалар, уларнинг кўз олдидан «Ҳазрати инсон» романи ва шу сюжет асосида моҳир кинорежиссеримиз Ш. Аббосов яратган «Сен етим эмассан» фильми гавдаланади.

Раҳмат Файзий асарларининг қаҳрамонлари меҳнаткаш инсонлардир. У «Чўлга баҳор келди» повестида чўлқуварларнинг ёрқин образларини яратди. Кейинчалик бу асар устидаги ишини давом эттириб, уни роман даражасига кўтарди. Бу эпик асар воқеалари Мирзачўл ерларини ўзлаштириш ҳақида Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин имзолаган декрет туфайли совет пахтачилиги алп қадамлар билан ривожланганини ҳаққоний акс эттиради; ёзувчи партия ходимлари, пахтакор хўжалик раҳбарлари, тажрибали отахонлар ва жонбоз ёшларнинг кўпгина эсда қоларли образларини яратади.

Ўз ижодини бундан деярли қирқ йил муқаддам ҳикоя ва очерклар ёзишдан бошлаган Раҳмат Файзий ҳозир ҳам бу кичик жанрларга содиқ.

Моҳир адиб ҳаётдаги кичик бир воқеани, майда бир детални олиб, уни батафсил таҳлил этади, умумлаштиради, муҳим хулосалар чиқаради. Айниқса, унинг инсоний бурч, ахлоқ, одоб мавзуидаги ҳикоялари ибратли. Шу жиҳатдан унинг «Шоҳи дарпарда», «Ёдгор» ҳикояларини тилга олиб ўтиш мумкин.

Раҳмат Файзий моҳир кинодраматургдир. «Сен етим эмассан» фильми ҳақида юқорида айтиб ўтдик. Бу фильм фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки кўпгина чет мамлакатларда ҳам намойиш қилинди. Унинг тарбиявий аҳамияти ҳам бебаҳодир. Биз мазкур фильм муҳаббат, меҳр, шафқат, садоқат мавзуи ўз мукаммал бадиий ифодасини топган тақдирдагина бутун-бутун авлодларни тарбиялаш учун улкан аҳамият касб эта билишига ишонч ҳосил қиламиз.

Раҳмат Файзий яна бир неча киноленталар муаллифидир. Адибнинг бу соҳадаги хизматлари муносиб тақдирланиб, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» унвони берилган. Таниқли адиб, моҳир таржимон, истеъдодли кинодраматург 60 ёшини қалами пишиб етилган, ижоди камолга етган олтин мева фаслида кутиб олмоқда. Биз адабиётимизнинг мўътабар оқсоқолларидан бири даражасига кўтарилган ҳурматли адибимизни қутлуғ ёши билан муборакбод этиб, унга ҳамиша сиҳат-саломатлик ва янги ижодий парвозлар тилаймиз.

Суратда: ёзувчи Раҳмат Файзий (чапдан биринчи) ўз ҳамкасблари даврасида. С. Маҳкамов фотоси.

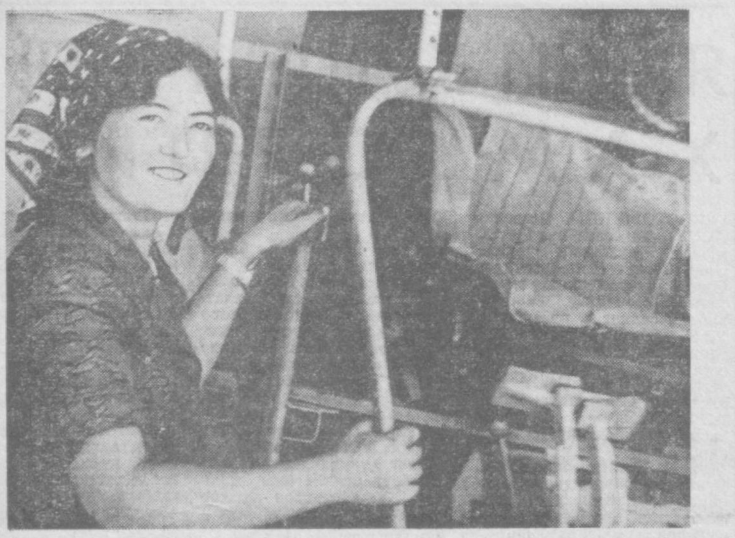

ЧАНОҚЛАРДА ЎНИНГ МЕҲРИ БОР

Чеҳрасидан нур ва файз ёғилиб турган бу қиз ўрта мактабда ўқиб юрганида механизатор бўлишни, бугунгидек элга танилишини ҳаёлига ҳам келтирмаган эди. У кўпроқ санъатга қизиқарди. Саҳнада ўзини гоҳ Жамила, гоҳ Нурхон, гоҳо Турсуной ролида кўрарди. Кейинчалик бу интилишда фақат ҳавас туйғуси борлиги, ҳақиқий актёр учун анчагина истеъдод кераклиги маълум бўлди. Шундан сўнг Холбуви Йўлдошева бепоён далани ўзига саҳна деб билди. Аввал этак тутиб хирмонга пахта уйди. Кейинчалик туну-кун тиним билмай жавлон урган «зангори кема»лар унинг юрагига олов солди.

1971 йилнинг қишида эса Холбувининг орзуси ушалди. Колхозда тракторчилик курси очилиб, унга кўплаб йигит-қизлар қатори Холбуви ҳам жалб этилди. 6 ойдан кейин эса ёш механизатор терим агрегатини мустақил бошқара бошлади. Шу йили Х. Йўлдошевада ҳали тажриба камлиги сезилиб қолди. У бор-йўғи 68 тоннагина пахта терди. Холбуви ишидан қаноатланмай, кетиш ниятида афсус билан сўз бошлаганида кўпни кўрган, ҳаётнинг аччиқ-чучукларини бошидан кечираверб чиниқиб кетган бригада бошлиғи Қайназар Шерматов унга далда берди.

— Меҳнатининг роҳатини кўраман деган киши нолимайди, сабр билан олдинга интилаверади, астойдил ҳаракат қилади, — деди у.

Кейин ўз ҳаётидан қатор мисоллар келтирди. Холбуви чидади ва яна машинага меҳр қўйди. Икки йил ичида механизаторнинг номи биргина Бўка районидаги Мичурин номли колхозидагина эмас, балки областимизга танилди. У 150 тоннадан ошириб пахта тера бошлади. Механизаторнинг кўрсаткичи 160 тоннага етганда уни район Советига депутат қилиб сайлашди, сўнгра у партия сафига қабул қилинди. Бу ҳурмат Холбуви учун ҳам шараф ҳам масъулият эди. Чунки халқ ўз вакилидан фидокорона меҳнат билан бирга эл-юрт манфаати йўлида чин дилдан хизмат қилишни талаб этарди.

Худди шу ишончни Холбуви оқлади. Районда ва колхозда равон йўллар, боғчалари қурилишига депутат катта ҳисса қўшди. Ишда намуна кўрсата бошлади. У звено бошлиғи сифатида 70 гектар майдонда мўл ҳосил етиштириш учун курашди. Дастлаб ҳар гектар ердан 31 центнердан, ҳосил олган бўлса, кейинчалик бу кўрсаткич ортиб борди. Ана шундай ҳалол меҳнатлари эвазига Холбуви «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан тақдирланди. Ёш механик ҳайдовчига бўлган эътибор уни янги-янги марралар сари етаклади. Ўтган йили у 200 тонна пахта териш шарафига муяссар бўлди.

Х. Йўлдошева илғор пахтакор, жонкуяр депутатгина эмас, у жамоат ишларининг ҳаммасида актив иштирок этиб келади. Холбуви район партия комитетининг, область ва район комсомол комитетларининг аъзоси сифатида ҳам кўплаб самарали ишларни амалга оширмоқда.

Шу кунларда Бўка районидаги Ленин номли қишлоқ советида бўлган киши Х. Йўлдошеванинг қишлоқ Совети депутати сифатида турмуш маданиятини ривожлантириш, дала меҳнаткашлари ҳаётига янгича урф-одатларни кенг жорий этиш борасида анчагина ишларни амалга оширганлигига ишонч ҳосил қилади. Бу йил депутат ўз сайловчилари олдида икки марта ҳисоб берди. Сайловчилар наказлари асосида қад кўтарган магазин, маиший хизмат кўрсатиш павильони ва бошқа объектлар депутатнинг активлигидан далолат беради. Шунингдек улар билан кийиниш, турмуш маданияти, рўзғор юритиш мавзуларида суҳбатлар ўтказди.

Ёш депутат ўзининг билими ва малакасини ҳам тинмай ошираётир. У ҳозир Тошкент қишлоқ хўжалик институти агрономия факультетининг 4-курсида сиртдан билим олмоқда. Жонкуяр халқ вакилининг меҳнатдаги ва ўқишдаги муваффақиятидан унинг мусобақадоши Қаҳҳор Бойбўтаев ҳам хурсанд.

— Холбуви бу йил 40 центнерлик марра учун курашаяпти, дейди у. — Бу мажбуриятнинг бажарилиши аниқ.

Ҳақиқатан ҳам депутат бошлиқ звенода бўлган киши бу сўзларга ишонч ҳосил қилади. Бепоён пахтазор гўё юлдузлар тўла осмонни эслатади. Унинг терим агрегати иш бошлашга шай. Шубҳа йўкки, бу йил ҳам Холбуви Йўлдошева ўз зиммасидаги мажбуриятни ало этиб, депутатлик бурчини шарафлайди.

И. ТУЛЕСБОЕВ.

Суратда: Холбуви Йўлдошева ўз агрегати билан.

Автор фотоси.

ЮТУҚЛАР ОМИЛИ

Территориямиздаги хўжаликларнинг экономикаси йил сайин юксалиб, қишлоқларимиз чирой очмоқда. Бунинг асосий сабабларидан бири қишлоқ хўжалиги турли тармоқларининг тобора ривожланиб бораётганлигидир. Бу соҳадаги ютуқларга қишлоқ Советимизнинг депутатлари баракали ҳисса қўшмоқдалар.

Аввало бу ўринда қишлоқ Совети ижроия комитети, депутатлар ва хўжалик раҳбарларининг ўзаро бамаслаҳат иш олиб бораётганликларини таъкидлаш лозим. Сессия ва ижроия комитет йиғилишларида коллективларнинг раҳбарлари қилинаётган ишлар ҳақида ҳисобот беришади, янги план-режаларини активлар иштирокида муҳокамадан ўтказадилар. «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси директори З. Хўжаев, «Бўзсув» совхозининг директори Б. Тошхўжаев ва «Рассвет» совхозининг директори Э. Ҳатамовларнинг халқ вакиллари билан ҳамкорлиги яхши натижа берди.

Депутатларимизнинг шахсий ўрнаги жойларда меҳнат унумдорлигини ошириш ва социалистик мусобақани кучайтиришда асосий омил бўлмоқда. Сабзавотчилик бригадасининг бошлиғи Ў. Калменов, соғувчи Л. Логачева, паррандабоқар Е. Харитонова сингари депутатларимизнинг муваффақиятлари ҳаммамизни қувонтирмоқда.

А. НИЗОМХУЖАЕВ,
Калинин районидаги Фрунзе қишлоқ Советининг раиси.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Тошкент райони аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинати коллективи қишлоқларда истиқомат қилувчиларга қулайликлар туғдириш мақсадида қатор ишларни амалга оширмоқда. Хизмат турлари кўпаймоқда, янги-янги бўлинмалар очилмоқда.

Яқинда Киров қишлоқ Советида янги бир ишлаб чиқариш цехи фойдаланишга топширилди. Бу ерда дераза роми ва эшиклар, турли хил тунука буюмлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу тадбирдан қишлоқ аҳолиси мамнун бўлди.

Т. ДЎСАНОВ.

ДАВР ТАЛАБИ

Бугунги кунда бирор халқ адабиётини бадиий таржимасиз тасаввур қилиб бўлмайди. Том маънодаги санъаткор бўлишни орзу қилган ҳар бир ижодкор, ўз классик маданий меросига суяниб, замондош, қаламкашлар билан ҳамнафас бўлиб, айни чоқда жаҳон адабиётининг титанлари ижоди билан яқиндан танишиб йўлга чиқади.

Зеро, бугунги ўзбек шеъриятидаги ранг-баранглик, шиддат, фикрий теранлик, мухтасарлик, энг муҳими, ҳар бир шоирнинг ўзига хослиги, оригинал фикрлашида, шаклида бадиий таржиманинг роли бениҳоя каттадир.

Фақат ёшлар ижодида эмас, таниқли шоирларимиз асарларида ҳам бадиий таржиманинг бевосита ҳикматини кўрамиз. «Шеърларимиздаги жиндай пафос, шаклий янгилик, оптимистик руҳ, жиндай ҳайқириқ ана шу мен таржима қилган рус ва бошқа қардош халқлар шоирларининг таъсиридир», деганди Ўзбекистон халқ шоири Миртемир.

Ўзбек тилига таржима қилинган асарлар сони 12 мингдан ошган бир пайтда, адабиётимизнинг ранго-ранг бўлишида шакл ва мазмунан бойишида бир суянчиқ бўлиб келаётган таржиманинг аҳволи қандай?

Ҳалигача ҳам баъзи бир танқидчиларимиз таржима-таржимада, оригинал асар ўрнини босолмайди деб келишади. Хўш, адабиётсиз таржима бўлмас экан, лекин таржимасиз адабиётнинг нечоғлик қашшоқ эканлигини ҳам унутмаслик даркор. Айтайлик, Пушкин, Лермонтов, Шекспир, Лев Толстой, Горький, Гёте, Гейне, Данте, Нозим Ҳикмат, Фирдавсий, Михаил Шолохов асарлари ўзбек тилига таржима қилинмаган бўлсин. Яъни «Гамлет», «Қирол Лир», «Евгений Онегин», «Замонамиз қаҳрамонлари», «Уруш ва Тинчлик», «Фауст», «Илоҳий комедия», «Инсон манзаралари», «Шоҳнома», «Она», «Тинч Дон»дан бунчалар завқ олармидик?

Ахир бугунги кунда театрларимизнинг репертуарларига бир назар ташланг, деярли 80 процент саҳна асарларимизни бадиий таржима ташкил қилади. Улардан минг-минг томошабин эстетик завқ олади. Ҳа, эндиликда бадиий таржима кўп миллатли совет адабиётимизнинг туб моҳиятидан келиб чиқадиган, маънавий камолотимизни белгилайдиган асосий омиллардан бири бўлиб қолди.

Шундай экан, таржимонларимизнинг тадқиқотчилардан шикоят қилишлари ўринлидир. Улар айтишадики: уч-тўрт йиллик умримизни бағишлаб бирор романни, достонни таржима қилсагу ҳеч ким лом-мим демаса, ҳатто кичик бир тақриз ҳам ёзилмаса?

Бунинг иккита сабаби бор. Биринчидан, бадиий таржима таҳлили оригинал асардан кўра ўн чандон ортиқ меҳнат талаб қилади. Айтайлик: оригинал асар тадқиқотчиси ёзувчиси услубини ўрганса, таржима тадқиқотчиси учун ҳам таржимон, ҳам автор услубини, асардаги тасвирланаётган воқеани, ўша халқ урф-одатини яхши билиш керак.

Иккинчидан, ҳалигача бизда бадиий таржима назариясси бўйича мукаммал бирор қўлланма йўқ эди. Шу боисдан ҳам кўпгина тадқиқотчиларимиз таржимоншуносликни оригинал ва ўгирмани солиштиришдан иборат деб келардилар. Аммо таржимон ҳам ижодкор, унинг ўз услуби, ўз шахси, ўз образлар дунёси борлиги назардан четда қоларди. Шу боисдан ҳам бизда бирор таржимоннинг ижодий портретини, маҳоратини очиб берувчи китоб ёхуд йирикроқ мақола ҳам йўқ эди. Ана шундай бир пайтда давр талаби билан таниқли таржимашунос олим Ғайбулла Саломовнинг журналистика, филология, шарқ факультетларида таълим олаётган олий ўқув юрти студентларига мўлжалланган «Таржима назариясига кириш» ўқув қўлланмасини яратиши кўнгилдаги иш бўлди.

Таржима назариясининг ғоят муҳим муаммоларини ўртага қўйган бу китоб авторнинг узоқ йиллар давомидаги бой таржимонлик ва таржимашунослик борасидаги тажрибаси маҳсули сифатида дунёга келди. Таржимачилигимизнинг жонкуяри Ғ. Саломовнинг бу китоби мавжуд рус ва қардош халқлар таржимашунослигидаги дарсликлардан ўзининг оригиналлиги билан фарқ қилади. Масалан: А. В. Фёдоров «Таржима назариясига кириш» китобида бадиий таржимани асосан тилшунослик доираси билан чекласа, Ғ. Саломов бадиий таржимани мустақил фан сифатида ўрганади ва ўзининг назарий, амалий ғояларини ўртага ташлайди.

Муаллиф ҳар бир масалани фактлар асосида исботлаб назарий фикр юритади. Биринчи бобнинг (китоб тўрт бобдан иборат) «Узоқ ва яқин тиллардан таржима» бўлимидаги бир мисолга назар ташлайлик. Баъзи бир таржимонларимиз яқин тилдан таржима қилиш «унча меҳнат талаб» қилмайди деб туркман, турк, қорақалпоқ тилидан таржима қилганда сўзларни шундайлигича қолдираверадилар. Аммо бу тиллар бир-бирига қанча яқин бўлмасин, бари-бир фақат ўзигагина хос жиҳатларга, тузилишларга эга.

Автор китобда Маҳтумқулининг ўзбекча таржималари мисолида бу муаммони ечиб беради:

«Ёрга ярашар уч муча,
Сифатин суйлайин анча.
Лаби шакар, оғзи ғунча
Ул зулфи тордан
айрилдим».

Сатр остида «муча — йил ҳисоби» деб изоҳ берилади.

Агар чиндан ҳам шундай бўлса, яъни ёрга уч мучал ярашса...» — бундай «ёр» нақ 36 ёшни урган жувон бўлиб чиқади. Бу қандай изоҳ-у бу қандай мантиқ? Аслида эса йил ҳисоби «мучал» бошқа-ю, муча бошқа нарса; бу — «бўлак, қисм: аъзо»... ёрга ярашган уч муча (унсур) 1) шакар лаб, 2) ғунча оғиз., 3) зулфи тордан иборат экан».

Бу кичик мисолда шакли бир хил сўзлар таржимонни қанчалар алдаганини кўрдик. Қўлланмада аксари худди шундай характерли мисоллар асосида назарий фикр юритилади. Бу ҳол китобнинг ҳар қандай китобхоннинг ҳам диққатини ўзига жалб қилишидан далолат беради.

Ўзбек таржимачилигида биринчи марта яратилган бу дарсликда таржима жараёни, унга таъсир этувчи омиллар, ўрганилаётган текст хусусиятлари, таржимада тенглик, муқобиллик, тартиб, мантиқ, таржима назарияси предмети, адабий алоқа ва бадиий таржима, таржима бирликлари, унинг сифатини баҳолаш мезони, таржиманинг асосий шартлари сингари бошқа кўпгина проблемалар ҳал қилиб берилади.

Дарсликнинг қимматли томонларидан яна бири шундаки, Ғ. Саломов таниқли таржимон ва таржимашунослар билан бир қаторда ёш ижодкор ва тадқиқотчилар билан ҳам мунозарага кириб, уларнинг ютуқ ва камчиликларини кўрсатиб ўтади. Бу — катта таржима мактаби яратилаётганидан далолатдир.

Таржимачилик иши бадиий ижодкорнинг серташвиш соҳаларидан. Таржимон кадрларни тарбиялаш, таржима қилинадиган китобларни билиб саралаш, таржима сифатини оширишда таниқли таржимашунос олим Ғ. Саломовнинг «Таржима назариясига кириш» дарслиги шакшубҳасиз Ўзбекистонда таржима фанининг шаклланишида, адабиётимизнинг шаклан ва мазмунан бойишида ижодкорларимизга яқин кўмакчи, таржима борасидаги бир ёқлама қарашларга, адабиётимизнинг таркибий қисми бўлган бадиий таржиманинг сифатини яхшилашда, катта мактаб яратган таржимонларимизнинг тажрибасини ўрганишда, уларнинг меҳнатини тўғри баҳолашда давр талаби билан яратилган бу дарслик муҳим аҳамият касб этади.

Шариф ЮСУПОВ,
филология фанлари кандидати, доцент.

Тилак ЖЎРАЕВ,
аспирант.

ЭРТАГА—ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

◆ ЧИРЧИҚ ўрмончилик хўжалиги коллективи ўз байрамини меҳнат ғалабалари билан нишонламоқда. Улар бу йил камида 8000 килограмм бодом, ёнғоқ топширишга аҳд қилишган. Суратда: хўжаликнинг илғор ишчиси коммунист З. Медведева. У кундалик нормасини икки баробарга етказиб, адо этмоқда.

●

◆ Эрпўлат ВАЛИЕВ ўрмончилик хўжалигининг энг кекса ишчиларидан биридир. У ўзига юклатилган вазифани сидқидилдан бажараётир.

И. Портнов фотолари.

ЯШИЛ БОЙЛИК ЯРАТАЁТГАНЛАР

Мамлакатимиз экономикасини ривожлантиришда ўрмон хўжалиги муҳим ўрин тутади. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз халқ хўжалигининг барча тармоқлари билан бир қаторда ўрмон хўжалигини жадал ривожлантиришга — табиатнинг нодир бойликларини кўз қорачиғидай сақлаш ва кўпайтиришга, улардан рационал фойдаланишга алоҳида аҳамият бераётир. СССР янги Конституциясида ҳам табиий бойликларни муҳофаза қилиш қонуний равишда белгилаб қўйилган. Жумладан, мамлакатимиз Асосий қонунининг 67-моддасида шундай дейилади: «СССР гражданлари табиатни муҳофаза қилишлари, унинг бойликларини қўриқлашлари шарт».

Республикамиз партия ва ҳукумати табиий ўрмонзорларни кўпайтириш, янгиларини ташкил қилиш ишларига катта эътибор бермоқда. Буни 1976 йилда қабул қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Ўнинчи беш йилликда республика ўрмон хўжалигини ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қароридан ҳам билса бўлади. Мазкур қарор биз ўрмончилар олдига катта вазифалар қўйди, самарадорлик ва сифат беш йиллигида амалга оширилиши лозим бўлган ишларимизнинг кенг программасини белгилаб берди.

Беш йилликда ўрмон хўжалиги ходимлари кенг миқёсдаги ишларни амалга оширишлари лозим. Жумладан тоғ зоналаридаги 4000 гектар жойда янгидан арчазорлар ташкил қилинади. 480 минг гектар майдонга саксовул ва қумли чўлларда ўсадиган буталар уруғлари сепилади. 10 минг гектар ерда ёнғоқзор барпо этилиб, 464 миллион дона турли хил ниҳоллар етиштирилади. Булардан ташқари кўплаб қишлоқ хўжалик ва ўрмон хўжалиги маҳсулотлари етиштириб бериш учун курашмоқдамиз. Республикамиз колхоз ва совхозларида ихота массивларини, тоғ ён бағирларида зинапоя усулда турли хил мевали дарахтлар экиб, боғ-роғлар ташкил этиш кўзда тутиляпти.

Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида кўлами жиҳатидан анча салмоқли ишлар амалга оширилди. Жумладан, 4722 гектар майдонда ёнғоқзорлар, 1265 гектар майдонда арчазорлар ташкил қилинди, 292 миллион дона ҳар хил дарахт ниҳоллари етиштирилди. Шу билан бирга давлатга кўплаб шифобахш ўсимликлар, мевалар, доривор ўтлар, қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотлари, ўрмонларда етиштириладиган табиий озиқ-овқат ҳамда халқ кенг истеъмол қилувчи маҳсулотлар етказиб берилди.

Областимизнинг қарийиб 390минг гектар майдонини ўрмон ер фонди ташкил қилади. Ўрмон ер фондининг 68 минг гектари дарахтлар билан қопланган. Бу майдоннинг 43 минг гектарини арчазорлар, 1300 гектарини ёнғоқзорлар ташкил этади. Ўрмонзорларда оқ қайин, бодом, терак, жизғанак ва бошқа турли хил игна баргли ҳамда кенг япроқли дарахтларни учратиш мумкин.

Областимиз ўрмон ер фондида Тошкент, Бурчмулла, Чирчиқ, Оҳангарон, Бекобод ўрмон хўжаликлари жойлашган. Бундан ташқари Паркент ўрмон мелиоратив станцияси ишлаб турибди. Бу хўжаликлар ўзларига юклатилган вазифаларни — давлатга маҳсулот сотиш халқ хўжалик планларини муттасил бажариб, йил сайин салмоқли ютуқларни қўлга киритишяпти.

Тўйга тўёна билан бориш, уни муайян меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш халқимизнинг энг яхши одатларидан биридир. Областимиз ўрмончилари ҳам ўзларининг анъанавий байрамлари — ўрмон хўжалиги ходимлари кунини катта меҳнат муваффақиятлари билан нишонламоқдалар. Хўжаликларимизда шу йилнинг ўзидаёқ планда кўзда тутилган 270 гектар ўрнига 285 гектар янги ўрмонзорлар ташкил қилинди. Тоғ ён бағирларида жойлашган колхоз ва совхозлар учун 260 гектар майдонда зинапоя усулида мевали дарахтлар кўчати ўтказилиб, боғ-роғлар ташкил этилди. Бу планда кўзда тутилганидан анча кўпдир. Бекобод ўрмон хўжалиги ишчилари 60 гектар чўл зонасига ихота дарахтлари ўтқазиб, йиллик планни анча ошиғи билан адо этдилар. Областимиз ўрмон хўжаликларида шу кунгача планда белгиланган 287 минг сўмлик ўрнига 317 минг сўмлик саноат маҳсулотлари реализация қилинди.

Урмон хўжаликларида асал етиштиришга жиддий эътибор берилаётир. Ҳозиргача асалари уялари сони 2155 тага етказилди. Эл дастурхонига 94 центнер шифобахш тоғ асали етказиб бердик. Давлатга 780 тонна тоғ меваси топширилди. Областимиз бўйича доривор ва озиқ-овқат ўсимликлари етказиб бериш плани ҳам анча ортиғи билан бажарилди.

Урмончиларимиз эришаётган бу ютуқларга Бурчмулла, Бекобод, Оҳангарон ўрмон хўжалиги ишчилари муносиб ҳисса қўшаётирлар. Ўрмон хўжалиги ходимлари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб ўлкамизни боғ-роғлар масканига айлантириш, ўрмон маҳсулотларини кўпайтириш, табиатнинг нодир бойлиги — ўрмонларни кўз қорачиғидай асраш йўлида бундан буён ҳам самарали меҳнат қилавередилар.

Қ. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги министрлигининг бошқарма бошлиғи.

ФАН-ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ХЛОРЕЛЛАНИНГ КАТТА ДАЛАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси микробиология институтида ғўзанинг ривожланишини тезлаштириш учун хлорелладан фойдаланиш усули ишлаб чиқилди ва синаб кўрилди. Ғўза шоналаётган даврда гектарига икки-уч тонна ҳисобидан экинни суспензия билан ишлаш ғўзани баравж қилади. «Оқ олтин» ҳосилдорлигини гектар бошига уч-тўрт центнер оширади. Тупроққа хлорелла солиниши актив биологик стимулятор сифатида таъсир қилади, ернинг ҳайдаладиган қатламини озуқавий моддалар билан бойитади.

Қишлоқ хўжалигида бу сув ўсимлиги тобора каттароқ аҳамият касб этмоқда. Хлорелладан эндиликда чорвачилик ва паррандачилик фермаларида витамин озуқа қўшимчаси сифатида, ипак қуртини боқиш учун, чигитни экишдан олдин ивитишда фойдаланилмоқда. Республика хўжаликларида хлореллани саноат усулида ўстирадиган беш юздан ортиқроқ установка ишлаб турибди. Бундан ўн миллионлаб сўмлик иқтисодий самара олинади, деб ҳисобланмоқда.

(ЎзТАГ).

1979 йил 17 январдан 24 январгача Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати ўтказилади. Бу йирик ва мураккаб ҳисоб-китоб ишларини қамраб олувчи муҳим тадбир натижалари келгусида халқ хўжалигини планлаштириш, ижтимоий тадқиқотлар ва илмий хулосалар учун хизмат қилади. Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси коллективи унга пухта тайёргарлик кўряпти. Суратда: аҳоли рўйхатига тайёргарлик кўрувчи группа аъзолари (чапдан биринчи) группа раҳбари А. П. Хохлина билан.

И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ).

ГУЛЛАР ЧИРОЙ ОЧГАНДА

(Тошкент тўқимачилик комбинатининг рассомлари ВДНХнинг юксак мукофотлари билан тақдирландилар)

●

Бу коллектив ишлаб чиқараётган газламаларга талаб беҳисоб. Иттифоқимизнинг турли ўлка ва областларида, Монголия халқ республикаси, Афғонистон, Эрон ва бошқа қатор чет эл мамлакатларида Тошкент тамғаси босилган сатин ва читларнинг бозори чаққон.

Комбинатда йил сайин 200 миллион метрга яқин газлама ишлаб чиқарилади. Шуниси қувонарлики, ҳозир комбинатнинг беш хил газламаси давлат Сифат белгисига сазовор бўлган.

1978 йилнинг 8 ойи мобайнида 2 миллион 855 минг сўмлик газлама фахрий бешқирра билан ишлаб чиқарилди.

Бу рақамлар ортида ўнлаб, юзлаб мутахассисларнинг изланишлари, пешона тери, ҳар кунлик меҳнати турибди.

Пардозлаш фабрикасининг бадиий устахонасидамиз. Галина Елисееванинг иши диққатимизни тортди. Рассом қўли, илҳоми билан оқ қоғоз юзида пайдо бўлаётган баҳор нафаси кишини лол қолдиради. Мен учун мўъжиза бўлган бу жараённи Галина Тауфиковна «оддий ишим» деб айтади. «Йўқ, дегим келади, йўқ, ҳеч қачон рассом учун иш оддий бўлмаслиги керак. Ҳар бир янги расмда янги дунё ўз аксини топсин». Мен ҳақиқатан ҳам шундай эканлигини рассомнинг кўзларидан илғаб оламан. У яратаётган ҳар бир безак чиндан ҳам гўзаллик парчаси, илҳом дақиқаларининг фарзанди.

— 1962 йилдан бери комбинатда ишлаб келаяпман,— дейди Галина Елисеева,— ҳар йили 16—17 тадан безак тайёрлаймиз. Мен айниқса куйлаклик, декоратив газламаларга безак ишлашни ёқтираман. Оиламизда санъатга нисбатан алоҳида муносабат ҳукмрон. Қизим ҳам кичкиналигиданоқ расм чизиш билан шуғулланарди. Ҳозир у Тошкент Политехника институтининг архитектура факультетида таълим олаётир.

— Галина Тауфиковна, сизни яқинда ВДНХнинг олтин медали ва фахрий дипломи билан тақдирлашди. Бу албатта, коллективингизда ҳам, оилангизда ҳам катта воқеа бўлса керак?

— Бу менинг биринчи катта мукофотим. Дўстларим табриклашди, фабрикамиз жамоатчилиги мени ниҳоятда қизғин қутлади. Бу фақат менга эмас, барчамизга берилган мукофотдир. Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш қилиниши керак бўлган газламаларни тайёрлашда рассомлар билан биргаликда колористлар, ўймакорлар, раклистлар, тўқувчилар астойдил меҳнат қилишди. Комбинатимизнинг ҳам Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг Фахрий дипломи билан тақдирланганлиги ана шу меҳнат натижаси!

Ҳа, ҳақиқатан ҳам ВДНХнинг ўтган юбилей йили экспозициясида Ўзбекистон павильонида Тошкент тўқимачилик комбинатининг газламалари катта ўрин эгаллади. Кўргазмада намойиш қилинган газламаларнинг асосий кўпчилиги «аъло» баҳоланди. Рассомлар Г. Елисеева олтин медаль билан, Софья Большакова эса кумуш медаль билан мукофотландилар. Раклист Игорь Тумаев, биринчи фабриканинг цех бошлиғи Раҳим Худойберганов ва тўқувчи Дилбар Қулматовалар эса бронза медали ва Фахрий диплом билан мукофотландилар.

Шу кунларда пардозлаш фабрикаси коллективи, рассомлари, колористлари яна бир катта синовга тайёргарлик кўришмоқда. Куни кеча 170 хил безак республика Модалар уйига жўнатилди. Бу ерда 18 сентябрдан 23 сентябргача Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон тўқимачилик корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг тармоқ муҳокамаси бўлиб ўтади.

Ҳар 7—8 йилда бир марта бўлиб ўтадиган бундай тармоқ кўриклари коллектив ишига баҳо бериш билан бирга келгусида қандай ишларга кўпроқ эътибор беришни, замонавий мода йўналишига кўра маҳсулот ишлаб чиқариш йўлларини аниқлаб беради.

Ҳозирги даврда комбинатда янгидан янги кўйлаклик газламалар яратиш устида иш олиб борилмоқда.

Рассомлар ҳам ўз навбатида энг замонавий, энг гўзал безаклар устида изланишда давом этмоқдалар.

Йилнинг қайси фаслида кирманг пардозлаш фабрикасининг бадиий устахонасида баҳор нафаси уфуриб туради. Ўз умрларини санъат билан боғлаб, кун сайин, соат сайин гўзаллик ижод қилаётганлар ишлайди бу ерда.

З. УМИРОВА,
«Тўқимачилар овози» газетасининг ходими.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СССР ВЕНА ЯРМАРКАСИДА

ВЕНА, 15 сентябрь. (ТАСС мухбири). Вена халқаро ярмаркасидаги Совет павильонини қизил байроқлар безаб турибди. Ярмарканинг марказида катта фотопанно бўлиб, унда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми раиси Л. И. Брежневнинг Австрия федерал канцлери Б. Крайский амалий визит билан Москвага келган чоғида у билан бўлган учрашуви тасвирланган.

Совет Иттифоқининг 25 та етакчи ташқи савдо бирлашмаси ярмаркага 3.000 экспонат келтирган. Бу экспонатлар ғоят хилма-хил тармоқларда СССР эришган ютуқлар тўғрисида яққол тасаввур беради.

Ярмаркада бўлиб ўтган матбуот конференцияси вақтида Совет-Австрия савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалари муттасил ва барқарор ривожланаётганлиги қайд этиб ўтилди. Сўнгги 10 йил мобайнида улар ўртасидаги савдо обороти беш баравар ўсди. Австрия Совет Иттифоқининг ғарбий Европадаги савдо шериклари ўртасида олтинчи ўринга чиқди, СССР эса Австриянинг социалистик мамлакатлар билан савдо-сотиғида биринчи ўринни эгаллаб турибди.

И. МАСЛОВ.

АНТИИМПЕРИАЛИСТИК КУЧЛАРНИНГ АНЖУМАНИ

АДДИС-АБЕБА, 14 сентябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун бу ердаги Африка уйида Африка ва Араб халқларининг империализмга ва реакцияга қарши кураши билан бирдамлик халқаро конференцияси очилди. Антиимпериалистик кучларнинг Африка қитъасида ўтказилаётган ана шу энг катта анжуманида миллий ва халқаро ташкилотларнинг, тараққийпарвар сиёсий партиялар ва миллий озодлик ҳаракатларининг 300 дан ортиқ вакили қатнашмоқда. Совет делегациясига КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советн Президиумининг аъзоси Ф. А. Табеев бошчилик қилмоқда.

Конференциянинг очилиш маросимида давлат визити билан Эфиопияда меҳмон бўлиб турган Куба коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Куба республикаси Давлат кенгашининг ва министрлар кенгашининг раиси Фидель Кастро Рус ҳозир бўлди.

Конференция кун тартибида тараққийпарвар кучларнинг бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлашнинг энг муҳим масалалари, Африка ва Араб халқларининг ҳаётий манфаатлари ҳамда миллий ҳуқуқлари учун биргаликдаги курашнинг муҳим масалалари турибди.

ВСР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ХАНОЙ. (ТАСС). ВСР ташқи ишлар министрлигининг вакили Хитой томони Вьетнамнинг территориал бутунлигини бузганлигига қарши ХХРнинг Вьетнамдаги муваққат ишлар вакилига кескин норозилик билдирди.

Кейинги кунларда Хитой Вьетнамнинг территориал бутунлигини бузишни ва мамлакатимизга нисбатан иғвогарликлар қилишни давом эттираверди, деди ВСР ташқи ишлар министрлигининг вакили. 12 сентябрь куни Хитойнинг қуролланган икки кемаси Куангнинь вилояти районида Вьетнамнинг территориал сувларига бостириб кирганлиги ва бир балиқчи ўлдирилганлиги ВСР суверенитетини айниқса жиддий суратда бузишдан иборатдир. Бу ҳуружлар Вьетнам халқига қарши қилинган янги жиноятдир. Мана шу ҳуружлар иккала мамлакат ўртасидаги чегара районларида кескинликни вужудга келтирмоқда.

ВСР ташқи ишлар министрлиги Хитой томонининг жиноий ҳатти-ҳаракатларини кескин қоралайди ва мана шу можарода айбдор бўлган кишилар жазоланишини ҳамда етказилган зарарнинг ўрни қопланишини талаб қилади. ВСР ташқи ишлар министрлигининг вакили бундай деди: чегара районларида вужудга келган кескин аҳвол учун, шунингдек ўзининг сурбетларча ҳатти-ҳаракатларининг барча оқибатлари учун бутун масъулият Хитой томони зиммасига тушади.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

● БЕРЛИН. Пойтахт ишлаб чиқариш илғорларининг бу ерда бўлиб ўтган конференцияси ГДР ташкил этилганлигининг 30 йиллигига тайёргарлик масалаларини кўриб чиқди. Конференцияда социалистик мусобақа пешқадамларидан, меҳнат қаҳрамонларидан салкам 3 минг киши иштирок этди.

ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Берлин округ комитетининг биринчи секретари К. Науман конференцияда нутқ сўзлаб, илғор ишчиларнинг тажрибасини пойтахтдаги барча меҳнатчилар ўртасида, айниқса ёшлар ўртасида кенг ёйиш муҳим эканлигини таъкидлади.

● ВЕНА. Австрия Коммунистик партияси тинчлик ва қуролсизланиш учун, Америка ҳарбийларининг нейтрон бомба ишлаб чиқариш ва уни НАТОнинг Европадаги мамлакатларига жойлаштириш режаларига қарши сабот билан кураш олиб бормоқда, деди АКП Марказий Комитетининг аъзоси А. Раймунд.

Коммунистлар, деб уқтириб ўтди у, Австрия ҳукумати ана шу хатарли режаларга ўзининг қатъий рад жавобини бериши лозим деб ҳисоблайдилар.

● НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк аҳолиси Никарагуа консулхонасининг биноси олдида Никарагуадаги фашистларнинг қонли режимига қарши оммавий намойиш ўтказди. Намойишчилар АҚШнинг Никарагуа ички ишларига аралашувига йўл қўймаслик, Американинг диктатор Сомосага бераётган ҳарбий ва иқтисодий ёрдамининг дарҳол тўхтатилиши ҳақидаги талаблар ёзилган плакатлар ва шиорларни кўтариб чиқдилар. Никарагуа халқи ана шу манфур режимга қарши курашга отланди.

Намойишни Никарагуа билан бирдамлик комитети, Никарагуада инсон ҳуқуқлари учун курашувчи уюшма ва бир қанча бошқа жамоат ташкилотлари уюштирган эди.

● КАРАКАС. Бу ерда Венесуэла хотин-қизларининг миллий учрашуви бўлиб ўтди. Мамлакат аҳолисининг турли табақалари вакилларидан қарийб 900 киши хотин-қизлар ҳаракатининг актуал проблемаларини муҳокама қилмоқ учун Венесуэла пойтахтида тўпланди. Жумладан, «Социализмда хотин-қизлар» ва «Капиталистик жамиятда хотин-қизларнинг тутган ўрни» мавзуларидаги докладлар муҳокама қилинди.

(ТАСС).

ТУРКИЯ. Измирдаги 47-халқаро ярмаркада 25 давлат иштирок этмоқда. Бу ерда томошабинлар диққат-эътиборини айниқса Совет павильонидаги мамлакатимиз фани, техника ва маданияти, ижтимоий-иқтисодий муваффақиятлари ҳақида ҳикоя қилувчи бой экспозиция кўпроқ жалб этмоқда. Суратда: ярмаркага асосий кириш йўли.

ТХА—ТАСС фотоси.

МАЖЛИСДАГИ МУНОЗАРАЛАР

ТЕҲРОН, 14 сентябрь. (ТАСС). Эрон мажлисида янги ҳукуматнинг программаси ҳамда ҳарбий ҳолат жорий этилиши тўғрисидаги қонун юзасидан бошланган мунозаралар давом этмоқда. Мажлисдаги мунозараларда бош министр Ж. Шариф-Имоми ва унинг кабинет аъзолари ҳозир бўлмоқдалар.

Депутат А. Мазхари ўз нутқида ҳукумат маъмурларини қаттиқ танқид қилди, уларнинг айби билан мамлакатда йил сайин аҳоли кенг табақаларининг норозилиги кучайиб бораётганини айтди. Бюджет маблағлари тор доирадаги кишиларнинг ҳаёти учун қулайлик туғдиришдан иборат бирдан-бир мақсадга ажратиб берилган, бу кишилар эса АҚШда ва бошқа ғарб мамлакатларида зийнат буюмларни кўплаб сотиб олдилар, саройлар ва ишратхоналар қурдилар, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш лойиҳалари эса қоғоздагина қолиб кетди, деб таъкидлади у. А. Мазхари мамлакатдаги демократик эркинликлар бўғилаётганини ҳам уқтириб ўтди. Яқинда бўлиб ўтган ғалаёнлар вақтида кўпгина ҳеч бир гуноҳсиз кишиларнинг қурбон бўлганлиги учун ҳукуматдан бошқа — ҳеч ким айбдор эмас деди у.

Мустақил депутат Б. Аҳмад намойишчилардан ўч олиш давомида ўлдирилган кишиларнинг сони тўғрисидаги расмий рақамларга шубҳа билдирди ва мен ўзим ҳалок бўлганлар рўйхатини тузиб, мажлисга тақдим этаман, деди. Депутат мамлакатнинг фалокат ёқасига келиб қолишига айбдор бўлган кишиларни суд жавобгарлигига тортиб, шафқатсиз жазолашни талаб қилди. Бундай кишиларни тинч намойишчилар орасидан эмас, балки давлат аппаратидан қидириш зарур, деб таъкидлади Б. Аҳмад.

Мунозара бўлаётган парламент биноси танклар ва армия соқчилари билан ўраб олинган.

БИРИНЧИ СОВЕТ ОРДЕНИ

16 сентябрь куни биринчи совет нишони—Қизил Байроқ ордени таъсис этилган кунга (1918) 60 йил тўлади.

Тарихга бир назар ташлайлик... 1918 йил. Гражданлар уруши бормоқда. Қизил аскарлар ва командирлар жанглар давом этаётган пайтда ҳамма жойда оммавий қаҳрамонлик, мардлик, жасурлик кўрсатмоқдалар. Шундай бир пайтда Бутун Россия Марказий ижроия комитетининг декрети босилиб чиқди. Унда бундай дейилган эди: «Бу нишон РСФСРнинг бевосита жанговар фаолият чоғида алоҳида довюраклик кўрсатган барча гражданларига берилади... Қизил Байроқ ордени алоҳида нишон қилиб берилади...». Биринчи совет ордени, чиндан ҳам нодир орденнинг таржимаи ҳоли шундай бошланган эди. Меҳнат аҳлининг идеаллари йўлида кўрсатилган жасорат учун илгари ҳеч қачон мукофот берилмас эди.

Гражданлар уруши йилларида 15 минг энг довюрак ва жасур киши ана шу мукофот билан тақдирланди. Партизанларнинг бош қўмондони, бўлғуси Совет Иттифоқи маршали В. К. Блюхер ана шу орден билан биринчи мукофотланган киши бўлди.

Бутунроссия марказий ижроия комитети мажлисининг 1919 йил 28 сентябридаги протоколида лўнда қилиб шундай деб ёзиб қўйилган эди: «Биринчи нишон белгиси ўртоқ Блюхерга берилсин». Саркарда гражданлар уруши йилларида ана шу орденни олишга яна тўрт марта сазовор бўлди. Яна уч киши Я. Ф. Фабрициус, И. Ф. Федько, С. С. Вострецов Қизил Байроқ орденини тўрт мартадан олишга сазовор бўлдилар. Гражданлар урушининг 31 киши учтадан Қизил Байроқ ордени билан, 285 киши иккитадан Қизил Байроқ ордени олиш билан тамомлади. Аёллардан 58 киши шу орден билан тақдирланган.

1919 йил апрель ойидан Қизил Армия қисмларига орден топширила бошланади. 93-ўқчи полк бундай шарафга «Луги шаҳрини олишдаги шавкати учун» биринчи бўлиб сазовор бўлди. Гражданлар урушида ҳаммаси бўлиб ўнлаб бирлашмалар, қўшилмалар, қисмлар, кемалар ва бронепоездлар, шунингдек Петроград, Грозний, Царицин, Луганск ва Тошкент меҳнаткашлари, кўпгина корхоналар юксак мукофотга сазовор бўлдилар.

СССРда жанговар Қизил Байроқ ордени билан ҳаммаси бўлиб 500.000 дан ортиқроқ киши мукофотланган, булардан 238.000 киши Улуғ Ватан уруши даврида мукофотланди. Шуниси қизиқки, генерал-лейтенант М. А. Еншин яқингача қадар мамлакатда ана шу орденга етти марта сазовор бўлган бирдан бир киши эди.

Қизил Байроқ ордени олишга сазовор бўлган биринчи жасорат бундан кўп йиллар муқаддам кўрсатилган эди. «Потёмкин» броненосецининг денгизчилари Иван Личев ва Илларион Шестидесятий 1955 йилда бу орденга кемадаги революцион жасоратнинг 50 йиллиги муносабати билан сазовор бўлган эдилар. Энг охирги марта орден бундан бор йўғи бир неча кун илгари топширилди: 8 сентябрь куни Белоруссиянинг Козловичи қишлоғида гражданлар урушининг ветерани П.К. Савицкийга гражданлар уруши даврида кўрсатган қаҳрамонона ишлари учун Қизил Байроқ ордени топширилди.

(ТАСС).

Бу йил Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг боғларида ҳосил мўл бўлди. Айниқса, ўртоқ Ҳ. Нарзиқулов бошлиқ бригаданинг соҳибкорлари баракали хирмон кўтаришяпти. Улар пландаги 270 тонна ўрнига 380 тонна олма ва узум сотиб планларини ортиғи билан бажардилар. Ҳозир зиммага олинган мажбурият ҳисобига узум топширилмоқда. Суратда: узум узиш ва яшчикларга жойлаштириш пайти.

Т. Маҳкамов фотоси.
(ЎзТАГ).

Спорт

«АВТОМОБИЛИСТ» СССР КУБОГИ ЭГАСИ

«Автомобилист» волейболчилари мамлакат чемпионатида яхши ўйинлари билан мухлисларни хушнуд этиб келмоқдалар. Тошкентлик спортчилар СССР Кубоги ўйинларида ҳам бу йил катта зафар қучдилар. Улар саралаш учрашувларини муваффақиятли якунлаб, Севастополда бўлган финал ўйинларни ҳам кўтаринки руҳда ўтказдилар. Ҳамшаҳарларимиз аввалига Марказий армия спорт клубини 3:1, сўнгра эса пойтахт динамочиларини ҳам шундай ҳисобда мағлубиятга учратдилар. Запорожьенинг «Орбита» командасини эса 3:0 ҳисобида енгиб, биринчи марта СССР Кубогини олишга муяссар бўлдилар.

Биз кўпсонли волейбол мухлислари номидан «Автомобилист» қизларини катта зафар билан қутлаймиз!

ЖАҲОН ЧЕМПИОНЛИГИ УЧУН

Багиода Анатолий Карпов билан Виктор Корчной ўртасида ўтказилаётган мусобақанинг навбатдаги 22-партияси ўйналди. 21 ўйиндан кейин ҳисоб чемпион фойдасига 4:2 бўлиб турипти.

Пицундада эса даъвогар Мая Чибурданидзе тўққизинчи партияда 39-юришда ғолиб келиб, орадаги фарқни яна бир очкога оширди. Шундай қилиб бу бахсда М. Чибурданидзе 5,5:3,5 ҳисобида олдинда бормоқда. Навбатдаги 10-партия ўйналди.

СПАРТАКИАДА ОДИМЛАРИ

Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ спартакиадаси қатнашчилари бугун 10-кун мусобақаларини ўтказадилар. Бир кунлик танаффусдан сўнг кеча ёш спортчилар «Ешлик» аренасида акробатикачилар баҳсини бошлаб юборишди.

Программадаги икки тур — академик қайиқ ҳайдаш, байдарка ва каноэ ҳайдаш мусобақалари Украина ССРнинг пойтахти Киев шаҳрида старт олди.

Бугун пойтахтдаги «Текстильщик» стадионида қўл тўпи мусобақалари ўтказилади. Бунда 1-группада иштирок этаётган республикамиз қизлари командаси тожикистонлик ёш спортчилар билан, 3-группада қатнашаётган ўсмирлар командаси эса Эстония ССР вакиллари билан куч синашадилар. Шунингдек, бугун шахмат бўйича ўтказиладиган мусобақаларга ҳам старт берилади.

ЧЕТ ЭЛ ХАНДАЛАРИ

ЎЛИМ тўшагида ётган эр хотинига дебди:

— Ҳафа бўлма азизим, балким яна турмуш қилиб кетарсан...

— Қари хотин кимга ҳам керак? — дебди хотини маъюсланиб, — лоақал 10 йил олдин бўлганида ҳам бошқа гап эди.

* * *

— НИМА қилиб қулоқларингизни бунчалик куйдириб олдингиз?

— Дазмол қилаётгандим, телефон жиринглаб қолди. Трубка деб дазмолни қулоғимга тутибман...

— Бу ёғи-чи?

— Қизиқ экансиз-ку! Врачни чақиришим керак эди-да!?

М. Миралиев тўплаган.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

20 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ

«ЭКЗОТИК ҲАЙВОНЛАР»

ЯНГИ АТТРАКЦИОННИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ТОШКЕНТ ЦИРК АРЕНАСИДА БИРИНЧИ МАРТА АМЕРИКА БИЗОНИ

Ўргатувчи — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Виталий ТИХОНОВ.

Анатолий СТОИКОВНИНГ

АФРИКА БЎҒМА ИЛОНИ БИЛАН ОЛИШУВИ

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ КАССАСИ ИШЛАЙДИ.

44-35-91, 44-35-84 телефонлари бўйича справка олиш мумкин.

РАССОМ ХАНДАСИ

«Ухшатмагунча учратмас»...

«Қош қўйман деб»...

— Бу одам бошлиғингизми, дейман?

— Қаердан билдингиз?!

— Соясига салом беришингиздан...

— Булар ҳам «дори»дан бўшаган шишалар дерсиз, ҳали?!.

А. ХОЛИҚОВ расмлари.

Грэхэм МЕССИ

СИРЛИ «УЧБУРЧАК» ЕЧИМИ

СИРЛИ учувчи объектлар, ғайри-табиий воқеалар ва пирамидалар, қадимги замон астронавтлари ва астрология — буларнинг ҳаммаси бугунги кунда кенг омманинг миясига шундай қаттиқ ўрнашиб қолганки, ҳатто университет профессорлари студентлар аста-секин тушкунликка берилаётганликларидан арз қилмоқдалар.

Уч йил муқаддам американлик ёзувчи Чарльз Берлиц катта шов-шувга сабабчи бўлган китобини нашр эттиргач, шу йўналишдаги адиблар қаторига қўшилди. Китоб йирик тиражда (5 миллион нусха) тарқатилиб, у Бермурд учбурчаги ҳақида бир қатор афсоналар яратди. Берлицнинг «Бермурд учбурчаги» китобида сирли вазиятда ўнлаб кема ва самолётлар дом-дараксиз йўқолган Ғарбий Атлантика, тахминан Флорида, Пуэрта-Рико ва Бермурд районлари ҳақида гап боради. Сувга ғарқ бўлаётган кемаларнинг компос кўрсаткичи бетўхтов чириллаб айланаётгани, денгиз тевараги ғалати тусда эканлиги, двигатель қувватсизланаётганлиги ва осмонда жисмлар пайдо бўлганлиги ҳақида эшитилар-эшитилмас сўнгги радиосигналлар қабул қилинганди. Муаллиф сўзларини рост деб ҳисобласак, ҳукумат воқеалар моҳиятини тушунтира олмагач, мазкур районда номаълум, илоҳий куч мавжудлигини оммадан яширишга ҳаракат қилган эмиш.

Берлиц ўзининг янги китобида Бермурд учбурчаги тарихини давом эттиради ва ривожлантиради. У «Дом-дараксиз» деб номланган китобида Бермурд учбурчаги районида ҳақиқатан ҳам замонамиз фани нуқтаи назаридан тушунтириб бўлмас, ғаройиб ходисалар рўй бераётгани борасидаги ўз назариясининг янги далилларини мисол келтиради. Агарда кўплаб китобларда тилга олинадиган «учбурчак» ҳақидаги гаплар реал ҳақиқат бўлса, фанимиз ва олимларимиз олдида уларни текширишдек катта вазифа турибди. Бу «феномен» воқеаларнинг тагига етиш учун янгича йўл тутиш керак, анъанавий усуллар бу вазиятда жуда ожиз. Шу билан бирга баён этилаётган воқеаларнинг нотўғри эканлигини кўр-кўрона рад этиб бўлмайди. Шу мавзудаги китобларнинг йирик тиражлар билан нашр этилиши ва бу борадаги лекция ва фильмларда аудиторияларнинг тўлиб кетиши мазкур муаммога қизиқиш катта эканлигини кўрсатиб турибди. Шунга ўхшаш сирли воқеалар ўртасида «учбурчак» тарихи катта қизиқиш уйғотади. Буни таърифлаб шуни айтиш мумкинки, у ерда ҳақиқатда ҳам одамлар ҳалокатга учрамоқда. Афсуски бизнинг билим даражамиз бўлаётган воқеаларнинг на олдини олишга, на тушунтиришга қодир эмас, дейди Берлиц.

Ҳеч шубҳа йўқки, «учбурчак» тарихидаги гаплар қанчалик «далил»ли бўлмасин, бўхтондан бошқа нарса эмас. Кемаларнинг йўқолганлиги тўғрисидаги гапларнинг ҳақлигига ишончсизлик уйғотадиган нарсалардан бири — «учбурчак» ҳақидаги ҳар бир китоб ёки мақолада ишлатилавериб сийқаси чиқиб кетган айнан бир хил воқеалар, ўша сўз ва иборалар қўлланилади. Уларнинг кўпчилигидан 1964 йилда Винцент Гаддис томонидан «Аргози» саргузаштлар журналида эълон қилинган мақоланинг мазмунини ўқиш мумкин. Шундан бери китоб ва мақолалар тобора кўпайиб бормоқда.

«Дом-дараксиз» китоби Берлицнинг аввалги «Бермурд учбурчаги» китобига жуда ўхшаш. Буни шу билан тушунтириш мумкинки, китобда айнан ўша воқеалар қайтарилади. Лекин на у, на бу китобда воқеаларнинг аслида қандай содир бўлгани реал ифодаланмайди. Масалан, афсонага кўра, Япониянинг «Райфуку — Мару» танкери аввалига қуйидаги радиограммани юборади: «Ханжарнинг тиғида тургандек хавф остидамиз, тезроқ ёрдамга»; шундан сўнг у дом-дараксиз йўқолади. Аслида радиоалоқалар журналида қуйидаги сигнал олинганлиги ёзиб қўйилган: «Хавф жиддий, тезроқ ёрдамга». SOS сигналига кўра ҳалокат районига келган кема журналида «Райфуку — Мару» океан тўлқинлари туфайли ғарқ бўлаётганлигини қайд этилган. «Уичкрафт» яхтаси гўё 1967 йилнинг декабрь ойида ҳаво очиқ бўлган бир пайтда номаълум сабабларга кўра йўқолган эмиш. Аслида воқеа бундай бўлган эди: яхта қирғоқдан бир мил узоқликдаги буй (денгиз ва океанларда хавфли зона маъносини билдирувчи белги) яқинида турарди. АҚШ қирғоқ қўриқчиларининг маълумотига кўра айнан шу пайтда тўфон бошланган, яхта тўлқинлар кучига «банди» бўлгач «Уичкрафт»нинг паррак винти ишдан чиққанлиги ва улар очиқ океанда ожиз эканликлари ҳақида хабар келган. Қирғоқ қўриқчиларининг радиоалоқа журналларида «Уичкрафт» сўнгги марта «Мен бундай ҳолларни сира-сира кузатмаганман» мазмунидаги хабарлари қайд қилинган эмас. Шундай бўлишига қарамай «учбурчак» ҳақидаги бу иборалар китобдан китобга кўчиб келмоқда. Бу бахтсиз ҳодиса ҳақида шу пайтда хабар қилган маҳаллий матбуот воқеанинг сирли томони борлигига шубҳа ҳам қилмаганди.

Афсонага кўра КС-135 маркали иккита реактив самолёт 1969 йилда қизиқ бир вазиятда йўқ бўлиб кетди. Хусусан уларнинг бўлаклари бир-бирларидан юзлаб мил узоқликдан «топилган». Лекин бу воқеанинг ҳужжатли баёнлари ва қидирув группаларининг иш натижалари («учбурчак» ҳақидаги машҳур китобларда булар ёзилмайди) шуни кўрсатдики иккала самолёт бўлакчалари айнан бир нуқтадан топилган. Бу эса кемаларнинг оралиқ масофаси қисқа бўлганлиги ва ҳаво оқимидаги ўзгариш натижасида улар тўқнашиб кетганлигини исботламайди-ми?

Бермурд учбурчагида, шунингдек, Британия транспорт кемаси, Американинг «Глоубмастер» транспорт самолёти, Германиянинг «Фрея» кемаси йўқ бўлиб кетган. Бу ҳодисалар аслида Ньюфаундленд яқинида, Ирландия қирғоқларида ва Тинч океанида рўй берганки, уларни базўр «учбурчак» чегарасида жойлашган дейиш мумкин.

1945 йилнинг декабрь ойида парвоз қилган № 19 самолётларининг Бермурд учбурчагида ҳалокатга учраши энг йирик шов-шувга сабабчи бўлган эди. «Учбурчак» атрофида ҳар хил миш-мишларнинг келиб чиқишига туртки берган ана шу воқеа Берлиц томонидан иккала китобда ҳам батафсил ҳикоя қилинган. 1945 йилнинг 5 декабрь куни 14 кишидан иборат АҚШ ҳарбий денгиз флотига (ҲДФ) қарашли 5 та бомбардимончи экипаж Форд-Лодердейл ҳарбий денгиз базасидан одатдаги ҳаво машғулотларини ўтказиш учун парвоз қилади. Ёзнинг салқин кунлари эди. Ерга қўнишга 15 минут вақт қолганида группа командири, лейтенант Чарльз Тэйлор ваҳимага тушиб қуйидаги хабарни беради: «Биз курсдан четлашганга ўхшаймиз... ер кўринмаяпти... ғарб томонни аниқлай олмаяпмиз... ҳамма нарса даҳшатли ва ғайри-табиий.. Ҳатто океан ҳам ўзига ўхшамайди... назаримда биз...» Шу ерда алоқа тўхтаган. «Маринер» қидирув самолёти 13 кишидан иборат экипаж билан тезда ёрдамга ошиққан ва у ҳам базага қайтмаган. АҚШ ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво флоти тарихида энг йирик ҳисобланган кенг қидирув ишлари амалга оширилишига қарамай 6 та самолёт ва 27 кишидан иборат экипаж дом-дараксиз йўқолган.

Афсонада ана шундай. Лекин деярли ҳаммаси тўқима. Биринчидан Тэйлордан ҳеч қандай хабар келмаган, № 19 парвозини кузатиб, у билан алоқада бўлган бирорта ҳарбий денгиз базалари бундай радиограмма олмаган. Ҳатто Берлиц кўрсатишича ўша маълумотни қабул қилиб олган киши, командир Виршинг ҳам бундай демаганлигини маълум қилди. Берлиц Тэйлорнинг хабарини Винцент Гаддисдан кўчириб олган, Гаддис ҳам бу «далил»ни «Аргоз» журналида эълон қилишдан олдин Тэйлорнинг хабарини қандайдир журналистдан эшитганлиги ва шунга асосланганлигини айтади. Лекин қарангки, ўша журналист бундай далилларни қаердан олганини маълум қилмаган.

Самолётлар афсонада баён қилинганидек, кундузи соат 4 дан 25 минут ўтганда ҳаво яхши бир пайтда ғойиб бўлган эмас. Аксинча улар кеч соат 7 дан кейин, қоронғи тушиб, бўрон бошланганда ҳам парвозда бўлганлар. Экипаж тажрибали кишилардан тузилмаганди: Тэйлордан бошқа экипаж аъзолари курсантлардан тузилган бўлиб, улар ҳам теварак атрофни яхши билмасдилар. Расмий ҳужжатда Тэйлор йўлдан адашганлиги маълум қилинади: у Флорида-Кис ороллари устидан Флорида ярим оролининг жануби томон кетаяпмиз деб ўйлаган. Аслида эса улар Флоридадан шарқроқда жойлашган жуда ўхшаш Багам ороллари устида бўлишган. Шунинг учун базага қайтиш учун Шимолий-шарққа бурилиб, курсдан чиқилган; ана шунинг ўзи группа очиқ Атлантикага тушиб қолганлигига сабабчи бўлган. Ёнилғи тугаган. Самолётлар тунда инжиқлиги тутган океан устига қўнган ва ҳалокатга учраган. «Эвенжер» сувга қўнгач сатҳида кўпи билан 45 секунд туриши мумкин. Шундай экан ҳалокатдан кейин бир неча соат вақт ўтгач қидирув ишларини бошлаган группа ҳеч нарса топа олмаганлигидан энди ҳайратланмаса ҳам бўлади.

«Маринер» қидирув самолёти эса у кўплаб қўшимча ёнилғи запаси олиб юра олиши сабабли «учувчи бензобак» деб юритилар эди. Кичкина учқун уни портлатиб юбориши мумкин. Ўшанда ҳам шундай бўлгани эҳтимолдан ҳоли эмас. Худди шу районидан ўтиб бораётган кемадан самолёт портлаганини кўришган, айни пайтда самолёт контроль-радар экрандан ғойиб бўлган. Афсонада эса «Маринер» соат 4 дан 25 минут ўтганда парвоз қилиб йўқ бўлиб кетган деган гапларни ўқиш мумкин. Ваҳоланки у яна уч соатдан сўнг осмонга кўтарилган.

Берлиц ўзининг янги китобида № 19 нинг парвози ҳақида иложи борича кўпроқ, лекин ноаниқ маълумотларни тўплайди. Хусусан у Тэйлор берган қуйидаги ғаройиб радиограммани мисолга келтиради. «Кетимдан кема юборманг, улар космосдан келганга ўхшайди». Берлицнинг ёзишича расмий журналда худди шундай дейилган эмиш. Жумланинг бир қисми ҳақиқатдан ҳам радиоалоқалар журналида қайд этилган, лекин Тэйлор унинг кетидан учишга ҳозирланаётган қидирув самолётига юборган хабарини Берлиц негадир тилга олмайди. Унда шундай дейилганди: «Қаерда эканлигимни аниқладим,— 2300 фут баландликда. Ортимдан учишнинг хожати йўқ», бир қарашда жумла айнан ишлатилган, лекин мазмун мутлақо бошқа.

Бермурд учбурчагининг сирли бир нарса эканлиги ҳақидаги гаплар Берлицнинг биринчи китоби чиққандан кейин кўп ўтмай қизиқувчанлигини йўқотди. Аризонлик кутубхоначи Лоуренс Каш «учбурчакнинг сирли воқеалари»дан 50 тасини таҳлил қилиб, уларнинг барчаси воқеа гувоҳларининг сўзларини нотўғри ўзлаштиришлари натижасида келиб чиққанлигини рўй-рост очиб бериб, Берлиц сўзларининг мутлақо қадрсизланишига олиб келди. Берлиц ўзининг иккинчи китобида рақибларига, хусусан Кашга «ҳужум» қилади ва уларни Бермурд учбурчаги районини мутлақо билмасликда айблаб «улар ҳамма нарсани ўз жойида эмас, телефондан суриштириб билишарди», дейди. Юзлаб расмий докладларни ўрганиб чиққан Каш номига бундай айблар қўйиш инсофдан эмаслиги у ёқда турсин, бу пичинг умуман мантиққа тўғри келмайди. Ахир айни пайтда Бермурд учбурчаги бўйлаб саёҳат қилиш у ерда қарийб 10, 20, 100 йил илгари (кўпчилик «сир»лар ундан ҳам кўҳна) содир бўлган воқеаларни ўрганишда омил бўла олармикан? Берлицнинг ўзи у маълумотларни воқеа гувоҳларидан олмаганлигини тан олади. Бу эса унинг текширув усули ҳам Кашникига ўхшашлигини билдиради. Лекин натижаларининг «ўхшаш»лигини гапирмаса ҳам бўлади.

[Давоми бор].

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Ота-оналар, сизлар учун». 10.25 — «Қаерда эдинг, Одиссей?». Бадиий фильм, 3-серия. 11.35 — «Тонгги почта». 12.05 — «Музей ва кўргазма заллари бўйлаб». 12.35 — «Москвичка». 13.35 — Ҳужжатли фильм. 14.25 — «Спортлото». 14.40 — «Здоровье». 15.25 — Урмон паҳлавони ҳақида қисса». Бадиий фильм. 16.40 — «Музикали абонемент». 17.30 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзуларда суҳбати. 19.30 — Концерт. 19.45 — «Чин қалбдан». 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Бир оперетта куйлари». 23.35 — Ҳужжатли фильм. 23.55 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — Телеминиатюралар. 11.30 — «Нафосат оламида». 12.00 — «Инсон ва қонун». 12.30 — «Шеърият мухлисларига». 12.50 — «Бронза қуш». Бадиий фильм, 3-серия. 13.55 — «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 14.25 — «Кинокўзгудаги ҳаёт». 17.35 — Мультфильм. 17.45 — Ўқувчилар учун спорт кўрсатуви. 18.15 — «Ешлик». 18.45 — «Ота-оналар университети». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Назм ва наво». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Р. Файзий туғилган куннинг 60 йиллигига. 21.30 — «Вақт». 22.00 — КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари ҳаётга! 22.45 — «Мукофот». Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.40 — Душанба кўрсатувлари.

17 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Концерт. 10.00 — «Будильник». 10.30 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.30 — «Букри тойчоқ». Бадиий фильм. 12.40 — «Қишлоқ янгиликлари». 13.40 — «Музикали киоск». 14.10 — Бугун — ўрмон ходимлари куни. 14.40 — Музикали программа. 15.25 — «Халқаро панорама». 15.50 — «Зулмат салтанати». Фильм-спектакль. 19.30 — «Киносаёҳатчилар клуби». 20.30 — «Бугун ва ҳар куни». Ю. Никулин ҳақида телефильм. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Концерт. 22.30 — Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. 23.15 — Концерт. 00.15 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Лола» ансамбли ижро этади. 11.05 — Фильм-концерт. 11.25 — Кинокўрсатув. 12.00 — «Қувноқ стартлар». 13.00 — У. Хошимов. «Қалбингга қулоқ сол». Телетеатр, 1-қисм. 14.25 — «Ўзбекистонда спорт». 14.55 — «Қалбингга қулоқ сол». 2-қисм. 16.00 — Оналарнинг мактаби». 17.35 — Мультфильм. 17.40 — «Санъат ғунчалари». 18.10 — Телеминиатюралар. 18.50 — «Афғонистон йўл бошида». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Пахтазор — мардлар майдони». 22.10 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XV спартакиадаси. Акробатика. 22.50 — «Бекатда уч соат». Бадиий фильм.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/IX да **Пиковая дама.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/IX да **Олифта** 17/IX да **Тошкентнинг нозанин малликаси.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/IX да **Ҳаммомга бало борми?** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «ҲАЙВОНОТ ДУНЕСИ—ДУСТЛАР ДУНЕСИ» АТТРАКЦИОНИ (Ўргатувчи РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Тихонов).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС. 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 07783. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2482.